

Silně polarizované názory mládeže na postavení LGBTIQ+ lidí jsou důkazem, že je potřeba o rozmanitosti učit ve škole

Stanovisko Koalice za rozmanitost ve školách k průzkumu pro dětského ombudsmana

Praha, 8. července 2025

Od prvního dne letních prázdnin má Česko dětského ombudsmana. Ze zřízení tohoto úřadu máme radost, vnímáme ho jako zásadní a dlouho očekávaný krok směrem k ochraně práv dětí. Oceňujeme také, že Vít Alexander Schorm (zastává pozici dětského ombudsmana do jeho řádného zvolení Sněmovnou) již zahájil přípravy a pro svého*svou budoucí*ho kolegu*gyni provedl průzkum mezi dětmi a mladými dospělými o tom, co je teď v české společnosti nejvíc trápí. V průzkumu nás zaujala zjištění ohledně názorů mládeže na postavení LGBTIQ+ lidí – právě v této oblasti byly postoje nejvíce polarizované. Považujeme za důležité podívat se na tento závěr blíže a začlenit ho do širšího kontextu.

Respondentstvo průzkumu [Problematické oblasti života v Česku z pohledu dětí a mladých lidí \(11–25 let\)](#) bylo rozděleno do dvou skupin dle věku. U dětí 11–14 let se mezi největšími zdroji problémů objevil stav duševního zdraví, sociální sítě, zastaralý vzdělávací systém, způsob výchovy v rodině a zacházení se zvířaty. Děti také významně trápí postavení LGBTIQ+ lidí, a to z obou protikladných hledisek. Komentáře v této otázce se vymykaly svou vyhraněností. Jedna skupina vystupuje na podporu LGBTIQ+ lidí a kritizuje, že nemají rovná práva; druhá skupina naopak téma považuje za neúměrně zveličované či rovnou vyjadřuje netoleranci vůči LGBTIQ+ lidem.

Příkop v dětské populaci překlene vzdělávání a otevřená diskuze

Zjištění, že LGBTIQ+ téma takovým způsobem polarizuje žactvo 2. stupně základních škol, je potřeba věnovat patřičnou pozornost. Přestože výzkumná zpráva situaci vysvětluje tím, že jde o téma často citované v online prostředí a do značné míry polarizované, považujeme za nutné zdůraznit, že významnou roli bude hrát také domácí prostředí, v němž se děti tohoto věku s vyjadřováním postojů k LGBTIQ+ lidem setkávají, vnímají ho a přirozeně i přebírají. Vybraná citace „*Nechápu tyhle lidi, protože existují jen 2 pohlaví muž a žena*“ uvedená ve výzkumné zprávě zní právě jako klasická homofobní narážka z rodinného obývaku, navíc poukazuje na neinformovanost autora*ky výroku, neboť nevnímá rozdíl mezi genderem a pohlavím.

„Právě z těchto důvodů je důležité přinášet LGBTIQ+ témata do školní výuky a nabídnout dětem bezpečné prostředí, v němž se o této oblasti mohou dozvědět informace založené na současném vědeckém poznání, ne dezinformacích a nenávisti. Je potřeba takto pracovat se všemi dětmi – jak s těmi, kdo jsou potenciálně LGBTIQ+ nebo rozmanitost podporují, tak s těmi, které projevují negativní vyhranění, často způsobené strachem či nepochopením. Efektivní prevence se musí zaměřovat na dynamiku celého kolektivu,“ říká psycholožka Marcela Macháčková, zapojená do projektu Koalice za rozmanitost ve školách [Učimolgbt.cz](#).

Zároveň zdůrazňuje, že děti potřebují místo, kde mohou bez rizika konfliktu klást otázky a doptávat se. To si mnohé děti vyrůstající v homofobních rodinách nemohou doma dovolit.

Z provedeného průzkumu si Marcela Macháčková bere jeden jasný závěr: o tématech vztahové, genderové a sexuální orientace a vzájemného respektu je potřeba ve škole mluvit, a to ještě dříve, než začnou zásadním způsobem polarizovat dětskou populaci. Přemostit již vzniklý příkop ve společnosti si vždy vyžádá víc úsilí, než ho nenechat vůbec vzniknout.

Školy přistupují k LGBTIQ+ tématům spíš liknavě

Zprávu pro dětského ombudsmana je vhodné číst také v kontextu nedávné tematické zprávy České školní inspekce [Rovné příležitosti a prevence rizik ve školním prostředí – integrace témat do vzdělávání](#). Z ní celkově vyplývá, že vedení škol i vyučující LGBTIQ+ téma spíše podceňují a nepracují s ním proaktivně. V tuto chvíli je téma součástí výuky pouze na třetině dotazovaných základních škol, byť 62 % ředitelů*ek ZŠ by s jeho zařazením do výuky souhlasilo. Materiály k LGBTIQ+ tématu ve výuce používá jen 26 % vyučujících. Z těch, kteří je nepoužívají, celá čtvrtina nepovažuje téma za důležité. Jen 12 % vyučujících přitom při jeho otevírání se třídou narazilo na překážky, obvykle na nesouhlas ze strany rodičů. Obavou z konfliktů při zařazování těchto témat do vyučovacích i třídnických hodin tedy nelze argumentovat.

Ze zprávy ČŠI dále vyplývá, že v rámci dalšího vzdělávání se v LGBTIQ+ oblasti rozhodla své znalosti zdokonalit jen 4 % vyučujících. Ostatní svou neúčast nejčastěji vysvětlují tím, že o žádné nabídce dalšího vzdělávání v této oblasti nevědí. „Doporučuji vyučujícím i nepedagogickým pracovníkům a pracovnícím škol využít vzdělávací materiály, které jsou volně ke stažení na www.ucimolgbt.cz. Zároveň na tomto webu najdou pozvánky na webináře a kurzy. V neposlední řadě zvou ke stažení publikace [Příběhy LGBT+ studujících: v rozmanitosti je síla](#), která popisuje konkrétní příběhy dospívajících doplněné rozhovory s odbornictvem s různých oborů a nabízí velmi užitečné informace pro školní praxi,“ říká psycholožka Marcela Macháčková.

Respekt k rozmanitosti není samostatné téma, prochází všemi oblastmi dětského života

Věříme, že nová dětská ombudssosoba dokáže odstranit systémové nedostatky a posunout důležitá témata směrem k efektivnímu řešení. Je pochopitelné, že na začátku svého mandátu bude muset pečlivě vybrat klíčové oblasti, na které se zaměří. Budeme rádi, pokud při své práci nebude zapomínat na LGBTIQ+ aspekt, který se promítá do téměř všech oblastí, jež mládež v průzkumu označila na nejproblematičtější: duševní zdraví, prevence šikany a kyberšikany, bezpečná atmosféra ve škole pro úspěšné vzdělávání a osobnostní rozvoj, coming out a přijetí v rodině.

Koalice za rozmanitost ve školách je neformální sdružení, v němž jsou zastoupeny organizace Prague Pride, Transparent, Queer filmový festival Mezipatra, Queer Geography, Jules a Jim, Gender Studies, Konsent, Nesehnutí, BUDQueer, Amnesty International ČR a NORA. Společným cílem koalice je prevence šikany na školách a podpora wellbeingu žactva, studujících i vyučujících.

*V případě zájmu o více informací nebo rozhovor, prosím, kontaktujte tiskovou mluvčí spolku
Prague Pride: Bohdana Rambousková, bohdana@praguepride.com, 606 191 154.*